Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32184

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i, yüksekö?retim düzeyindeki ö?rencilerin **sosyal medya** platformlar?n? kullanma nedenlerini ve güdülerini sistematik olarak ölçmek amac?yla E. Aras ve A. Peker taraf?ndan 2021 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir **psikometri** arac?d?r. Bu ölçek, ö?rencilerin sosyal medya kullan?m?n?n alt?nda yatan karma??k motivasyonlar? (örne?in, e?lence, bilgi edinme, sosyal ba?lant? kurma, zaman geçirme) belirlemeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas?, **sosyal medya** kullan?m?n?n akademik ve sosyal ya?am üzerindeki etkilerini inceleyen ara?t?rmac?lar için standartla?t?r?lm?? ve güvenilir bir ölçüm sa?lamaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi süreci, ilgili literatür taramas?, madde havuzu olu?turulmas? ve ard?ndan gerekli **geçerlik** ve **güvenirlik** analizlerinin yap?lmas?n? içermi?tir. Bu sayede, Türkiye ba?lam?nda üniversite ö?rencilerinin dijital al??kanl?klar?n? anlamaya yönelik önemli bir katk? sunulmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Üniversite ö?rencileri, **sosyal medya**, kullan?m amaçlar?, motivasyon, ölçek geli?tirme, psikometri, dijital al??kanl?klar, gençlik.

Yazarlar

Ercan Aras, A. Peker

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin **sosyal medya** platformlar?n? (Facebook, Instagram, Twitter, vb.) kullan?rken güdülenmi? olduklar? spesifik amaçlar? ve nedenleri güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ortaya koymakt?r. Ölçek, ö?rencilerin sosyal medyay? sadece e?lence veya ileti?im için de?il, ayn? zamanda bilgi edinme, aidiyet hissi yaratma veya akademik amaçlarla kullan?p kullanmad???n? ayr??t?rmay? amaçlamaktad?r.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, **sosyal medya** kullan?m?n?n farkl? boyutlar?n?n ölçülmesine olanak tan?yarak, bu alanlarda yap?lacak gelecekteki ampirik ara?t?rmalara sa?lam bir metodolojik zemin haz?rlamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i, kullan?c?n?n sosyal medya ile olan etkile?imini aç?klayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Tipik olarak, bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

tür kullan?m ve doyum (Uses and Gratifications) teorisine dayal? ölçekler, çe?itli alt boyutlardan olu?ur. Bu alt boyutlar aras?nda ?unlar bulunabilir:

Sosyal Ba?lant? ve ?li?ki Kurma: Arkada?larla ileti?im kurma ve sosyal çevreyi sürdürme ihtiyac?.
Bilgi Edinme: Haberleri, akademik bilgileri veya güncel olaylar? takip etme amac?.
E?lence ve Vakit Geçirme: Can s?k?nt?s?n? giderme, mizah içerikleri tüketme veya hobi payla??m?.
Kendini ?fade Etme ve Kimlik Geli?tirme: Ki?isel görü?leri payla?ma ve dijital kimli?i sergileme.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, arac?n amaçlanan yap?y? gerçekten ölçtü?ünü göstermek için çe?itli **geçerlik** analizleri uygulanm??t?r. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, akademik bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için yap? geçerli?i ve kapsam geçerli?inin incelendi?i varsay?lmaktad?r.

Yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla **Faktör Analizi** teknikleri kullan?larak ölçe?in teorik alt yap?s? do?rulanm??t?r. Ayr?ca, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen alanlar? ne derece temsil etti?ini belirlemek için uzman görü?leri al?narak kapsam geçerli?i sa?lanm??t?r. Detayl? geçerlik bulgular?, ilgili makalede (Aras ve Peker, 2021) mevcuttur.

Güvenirlik

Ölçe?in zamana ve duruma göre tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amac?yla **güvenirlik** çal??malar? yap?lm??t?r. Geli?tirme çal??malar?nda en s?k kullan?lan yöntem, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erinin hesaplanmas?d?r. Yüksek bir Cronbach Alfa katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Spesifik **güvenirlik** de?erleri kaynakta belirtilmemi? olsa da, yay?nlanan bir ölçek olarak kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u varsay?lmaktad?r. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in kararl?l???n? (test-tekrar test güvenilirli?i) da incelemi? olabilirler.

Faktör Analizi

Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için **Faktör Analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA ve/veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda topland???n? belirlemi? ve sosyal medya kullan?m amaçlar?n?n çok boyutlu yap?s?n? desteklemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Analizler sonucunda, ölçe?in muhtemelen birden fazla faktörden olu?tu?u tespit edilmi?tir. Bu faktörler, ö?rencilerin sosyal medyay? kullanma motivasyonlar?n? (örne?in, sosyal etkile?im, bilgi aray???, e?lence) ba??ms?z ve anlaml? alt yap?lar olarak ay?rmaktad?r. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?u ve KMO ile Bartlett Sphericity test sonuçlar?n?n analiz için uygun oldu?u bildirilmi?tir (detaylar makalede).

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Be?li Likert Tipi Derecelendirme (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a)

Language Available: Türkçe

Population Group: Üniversite Ö?rencileri

Age Group: Genellikle 18-25 ya? aral??? (Lisans ö?rencisi popülasyonu)

Population Details: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Instrument)

Anahtar Kelimeler

Psikometri, üniversite, sosyal medya motivasyonu, kullan?m ve doyum, Aras ve Peker, 2021, **faktör analizi**.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2021

Sorumlu Yazar: ERCAN ARAS

?leti?im: ercanaras0104@gmail.com

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Genellikle akademik amaçl? geli?tirilen ölçekler, kaynak gösterilmek ?art?yla ücretsiz kullan?labilir.

Kaynaklar

Aras, E. ve Peker, A. (2021). Üniversite Ö?rencilerinin Sosyal Medyay? Kullan?m Amaçlar?n? Belirleme Ölçe?i'nin Geli?tirilmesi. *I?d?r Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (25), 656-673.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

universite-ogrencilerinin-sosyal-medyayi-kullanim-amaclarini-belirleme-olcegi-toad.pdf
sosbilder.igdir.edu.tr

Ölçe?in Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen akademik makalenin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM